

TEST

Dwudziestolecie międzywojenne.

1. Przyporządkuj nazwiska artystów do podanych grup poetyckich dwudziestolecia międzywojennego.

Julian Tuwim, Tytus Czyżewski, Jarosław Iwaszkiewicz, Julian Przyboś, Maria Pawlikowska – Jasnorzewska, Aleksander Wat, Antoni Słonimski, Jalu Kurek, Jan Lechoń, Stanisław Młodożeniec, Antoni Stern, Kazimierz Wierzyński, Bruno Jasiński, Tadeusz Peiper

Skamander.....

Futuryzm:

Awangarda Krakowska: .....

2. Poniżej podano fragmenty manifestów poetyckich : futuryzmu, Awangardy Krakowskiej i Skamandra. Streść krótko ich postulaty i przyporządkuj im nazwę ugrupowania.

a) *Chcemy zburzyć muzea, biblioteki, akademie wszystkich rodzajów. słowacki jest niezrozumiałym bełkotem.*

Cywilizacja, kultura na śmietnik

Przekreślamy historię i potomność także rzym tołstoja krytykę indie bawarię i kraków

Należy zerwać ze ścian kawałki płótna zwane obrazami. Malować twarze ubrania bieliznę.

rzeźba nie istnieje

b) *Wierzymy w dzień dzisiejszy, w jego wartość, osobliwość i powagę, wierzymy we wzrastającą nową sztukę, która będzie krzykiem tego pokolenia, a świadectwem o nas przed potomnymi, żeśmy naprawdę byli. Wierzymy niezachwianie w wieczność naszej teraźniejszości, w nieskończoność skończonej duszy ludzkiej, w nieprzemijalność przelotnych chwil, słowem dnia dzisiejszego chcemy tworzyć i budzić zachwyt nowoczesnego człowieka (...). Pragniemy też, aby nie inaczej na nas patrzono, jak tylko na ludzi świadomych swego poetyckiego rzemiosła i wykonujących je, w granicach swych sił, bez zarzutu.*

c) *Posłuszny instynktowi życia i przetwarzając instynkt na ideę, człowiek dzisiejszy występuje na drogę pojednania i zbratania z tym nowym wydaniem świata, które dawno tworzyć rozpoczął, a z którym dotąd żyć się nie umiał. Przytakuje nowoczesnej stronie życia i w ten sposób miasto staje się dla niego zaczarowaną wyspę potężnych wzruszeń. Przytakuje nowoczesnym formom współbywania ludzi i w ten sposób masa staje się dla niego szukany współpracownikiem nowego piękna. Przytakuje nowoczesnym narzędziom życia i w ten sposób masa staje się dla niego szukany pracownikiem nowego piękna. Przytakuje nowoczesnym narzędziom życia i w ten sposób maszyna staje się dla niego poetyczną czarodziejką jego rozpalonych słów. (...) szybkość, wynalazczość, nowość, potęga człowieka i epoki, zapasy z niebem, lot na stalowych skrzydłach, kąpiel w najświeższej wódce dnia, skok w teraz – staje się dla nas przedmiotem nieznanym uniesień.*

3. Poniżej podano fragmenty tekstów poetyckich. Zaklasyfikuj je do poetyki Awangardy krakowskiej, futuryzmu lub grupy Skamander i uzasadnij swój wybór.

a) *Życie? - - -*

Rozprężę szeroko ramiona,

*Nabiorę w płuca porannego wiewu,
W ziemię się skłonię błękitnemu niebu
I krzyknę, radośnie krzyknę:
- Jakie to szczęście, że krew jest czerwona!*

.....

.....

c) *W fundament
w żelazbeton posad
ruń
sztychami wiru!
Już
pęd
zębatach trybów
kół
wwierca się w fabryk brzuch.
W dół
rwie
rowami
szybów.*

.....

.....

c) *Powiniennem z wiatrami po ulicach się włóczyć,
W tłoku miast, podchmielony, najradośniej się chwiać,
Od andrusów, dryndziarzy powiniennem się uczyć
Gwizdnąć, kląć, pohukiwać na psiakrew i psiamać!*

.....

.....

d) *uchodzone umyslenia upapierzam poemacę
i miesięczkę kaszkietując księgodajcom by zdruczili
skieszenilem
księgosłalnia kolejując rozpowrzechnia wzdaleczenia
niewieściatko z długowłostia żrenicuje umojone strofowania
wsłodyczeniu liści do mnie*

.....

.....

4. Przeczytaj uważnie fragmenty utworów poetyckich Juliana Tuwima, a następnie przyporządkuj im podane hasła.

<p><i>Posługiwanie się codziennym, potocznym słownictwem, wprowadzenie języka kolokwialnego. Podejmowanie tematyki związanej z życiem drobnomieszczaństwa, ukazywanie życia ograniczanego schematami. Podkreślanie wpływu przyrody na życie ludzkie, eksponowanie biologicznej strony ludzkiej natury. Zainteresowanie problemami codzienności, wydarzeniami banalnymi, niewiele znaczącymi.</i></p>
--

a) *A w maju
Zwykłem jeździć na przedniej platformie tramwaju
Na przedniej platformie tramwaju!
Miasto na wskroś mnie przeszywa!
Co się tam dzieje w mej głowie:
Pędy, zapędy, ogniwa,*

.....

.....

b) *Serce pęcznieje, nabrzmiewa,
Wesele musuje w ciele,
Można oszaleć z radości,
O, moi przyjaciele!*

*Od stóp do głowy krąży
Potok niepowstrzymany!*

*Pomyślcie, co się dzieje!
Jaki to pęd opętany!*

*Jak bardzo jest! jak wiele!
Jak żywo, zupełnie cało!
- Chodź, Młoda, do Młodego:
Ojcostwa mi się zachciało!*

---

*c) Straszne mieszkania. W strasznych mieszkaniach
Strasznie mieszkają straszni mieszczenie.
Pleśnią i kopciem pełźnie po ścianach
Zgroza zimowa, ciemne konanie.*

*Od rana belkot. Belkocą, bredzą,
Że deszcz, że drogo, że to, że tamto.
Trochę pochodzą, trochę posiedzą,
I wszystko widmo. I wszystko fantom.
(...)
I oto idą, zapięci szczelnie,
Patrzą na prawo, patrzą na lewo.
A patrząc - widzą wszystko oddzielnie
Że dom... że Stasiek... że koń... że drzewo...*

*Jak ciasto biorą gazety w palce
I żują, żują na papkę pulchną,
Aż papierowym wzdęte zakalcem,
Wypchane głowy grubo im puchną.
(...)
Potem się modlą: "od nagłej śmierci...
...od wojny... głodu... odpoczywanie"
I zasypiają z mordą na piersi
W strasznych mieszkaniach straszni mieszczenie.*

---

*d) Gwar, gwar, gwar, chichoty
Gwar, gwar, gwar, piski,
Wygłancowane dowcipkują pyski,
Wyległo miliard pstrokatej hołoty,
Szurgają nóżki, kołyszą się biodra,
Szur, szur, szur, gwar, gwar, gwar,
Suną tysiące rozwydrzonych par,
- A dalej! A dalej! A dalej!
W ciemne zieleńce, do alej,
Na ławce, psiekrwie, na trawce,
Naróbcie Polsce bachorów,
Wijcie się, psiekrwie, wijcie,
W szynkach narożnych pijcie,
Rozrzucicie więcej "kawaleryjskich chorób"!*

*A!! będą później ze wstydu się wily
Dziewki fabryczne, brzuchate kobyły,
Krzywych pędraków sromotne nosicielki!
Gwałćcie! Polecą każda na kolację!*

---

5. Przeczytaj uważnie wiersz Bolesława Leśmiana Dusiołek, a następnie wykonaj polecenia.

*Szedł po świecie Bajdała,
Co go wiosna zagrzała -
Oprócz siebie - wiódł szkapę, oprócz skapy - wołu,
Tyleż tędy, co wszędy, szedł z nimi pospołu.*

Zachciało się Bajdale
Przespać upał w upale,
Wypatrzył zezem ściółkę ze mchu popod lasem,
Czy dogodna dla karku - spróbował obcasem.

Poległ cielska tobołem
Między szkapą a wołem,
Skrzywił gębę na bakier i jęzorem mlasnął,
I ziewnął wniebogłosy, i splunăł, i zasnął.

Nie wiadomo dziś wcale,
Co się sniło Bajdale?
Lecz wiadomo, że szpecąc przystojność przestworza;
Wylazł z rowu Dusiołek, jak półbabeł z łóża.

Pysk miał z żabia ślimaczy
(Że też taki być raczy!)
A zad tyli, co kwoka, kiedy znosi jajo.
Milcz, gębo nieposłuszna, bo dziewczki wylają!

Ogon miał ci z rzemyka,
Podogonie zaś tyka.
Siadł Bajdale na piersi, jak ten kruk na snopie -
Póty dusił i dusił, aż coś warkło w chłopie!

Warkło, trzasło, spotniało~
Coć się stało Bajdale?
Dmucha w wąsy ze zgrozy, jękiem złemu przeczy -
Słuchajta, wszystkie wierzby, jak chłop przez sen beczy!

Steral we śnie Bajdała
Pół duszy i pół ciała,
Lecz po prawdzie niedługo ze zmorą marudził -
Wyparskał ją nozdrzami, zmarszczył się i zbudził.

Rzekł Bajdała do skapy:
Czemu zwieszasz swe chrapy?
Trzebać było kopytem Dusiołka przetrącić,
Zanim zdążył mój spokój w całym polu zmącić!"

Rzekł Bajdała ~~
Czemuś skąpił mozołu?
Trzebać było rogami Dusiołka postronić,
Gdy chciał na mnie swej duszy paskudę wylonić!

Rzekł Bajdała do Boga:
O rety - olaboga!
Nie dość ci, żeś potworzył mnie, szkapę i wołka,
Jeszcześ musiał takiego zmajstrować Dusiołka?

a) Podaj i wyjaśnij słowa tworzące następujące neologizmy:

Dusiołek .....

Bajdała .....

Potworzyciel .....

b) Wskaż tradycję, do której nawiązuje fabuła utworu.

.....

c) Wymień dwie płaszczyzny, które przenikają się w świecie opisanym przez Bolesława Leśmiana.

.....

d) Odwołując się do ostatniej strofy wiersza, sformułuj filozoficzne przesłanie utworu.

6. Wykorzystując fragment wypowiedzi Szymona Gajowca, bohatera Przedwiośnia, dokonaj interpretacji tytułu powieści.

To do dopiero pierwszy wiosenny wiatr powiał w nasze twarze. Wchodzimy na przemarznięte role i oglądamy dalekie zagony. Bierzemy się do własnego pług, do radła i motyki, pewnie że nieumiejętnymi rękami. Trzeba mieć do czynienia z cuchnącym nawozem, pokonywać twardą -, przerośniętą caliznę.

7. Uzupełnij tabelę informacjami na temat różnych programów odbudowy państwa polskiego, zaproponowanych w Przedwiośniu Stefana Żeromskiego.

	W jaki sposób odbudować kraj?
Seweryn Baryka	
Szymon Gajowiec	
Antoni Lulek	

8. Streść istotę polemiki Cezarego Baryki z komunistami.

Jeżeli tutejsza klasa robotnicza przetarta jest nędzą i chorobami (...) jest w stanie zwyrodnienia (...) jest pozbawiona kultury, to jakimże sposobem i prawem ta właśnie klasa może uznać się do roli odrodzicielki tutejszego społeczeństwa.

9. Potwierdź lub obal następujące stwierdzenia zaznaczając literę P (prawda) lub F (fałsz).

	P	F
Cezary Baryka był Ormianinem.		
Główny Bohater Przedwiośnia urodził się w Baku.		
Przedwiośnie Stefana Żeromskiego to powieść psychologiczna.		
Polska po odzyskaniu niepodległości była zrujnowana gospodarczo, ale miała ujednolicony system monetarny.		
Antoni Lulek reprezentuje postawę antyburżuazyjną, ale propaństwową.		
Cezary Baryka był osobistym sekretarzem Szymona Gajowca.		
O cywilizacji szklanych domów Sewerym Baryka opowiada synowi podczas powrotu do Polski		
Laura Kościeniecka była narzeczoną Cezarego Baryki.		
Antoni Lulek używa neologizmów typu: nawłoc, laury, laurynki		

10. Wyjaśnij, jaki wpływ na typ powieści miał zabieg polegający na rozpoczęciu Granicy Zofii Nałkowskiej od zdania: *Krótką i piękną karierą Zenona Ziembiewicza, zakończona tak groteskowo i tragicznie, dała się teraz od strony tego niedorzecznego finału rozważać całkiem na nowo.*

11. Potwierdź lub obal poniższe zdania, zaznaczając literę P(prawda) lub F(falsz), odwołując się do znajomości treści powieści Granica Zofii Nałkowskiej.

	P	F
Justyna Bogutówna była nieślubnym dzieckiem ubogiej mieszczy.		
Kiedy Zenon Ziembiewicz rozpoczął flirt z Justyną Bogutówną, jego paryska kochanka, Adela, umierała na suchoty.		
Rodziną niezwykle wpływową, w społeczeństwie opisywanym w Granicy są Tczewscy.		
Pieniądze na dokonanie aborcji dała Justynie Elżbieta Biecka.		
Ważną przyczyną rozwoju powieści psychologicznej w dwudziestoleciu międzywojennym była ekspansja psychoanalizy.		
Zenon Ziembiewicz współpracował z redaktorem Niwy, aby opłacić podjęte studia.		
Walerian Ziembiewicz, ojciec Zenona był właścicielem majątku w Boleborzy.		
Budowa mieszkań dla robotników huty Hettnera została ukończona przed terminem.		

12. Jaką prawdę o człowieku i jego miejscu w społeczeństwie odkrywają przed czytelnikiem Zofia Nałkowska i Witold Gombrowicz? Odpowiedz na pytanie analizując poniższe fragmenty.

Jest się takim, jak myślą ludzie, nie jak myślimy o sobie my, jest się takim, jak miejsce, w którym się jest.

Nie ma ucieczki od formy, jak tylko w inną formę.

13. W kontekście treści powieści Witolda Gombrowicza *Ferdydurke* podaj znaczenia, jakie kryją się za słowami:

- a) pupa .....
 b) łydka .....
 c) gęba.....

14. W kontekście powieści Witolda Gombrowicza *Ferdydurke* dokonaj interpretacji poniższego fragmentu:

I wtedy straszne ogarnęło mnie wzburzenie. Ach, stworzyć formę własną! Przerzucić się na zewnątrz! Wyrzucić się! Niech kształt mój rodzi się ze mnie, niech nie będzie zrobiony mi.

15. Potwierdź lub obal poniższe zdania, zaznaczając literę P(prawda) lub F(falsz), odwołując się do znajomości treści powieści Witolda Gombrowicza *Ferdydurke*.

	P	F
Narracja w powieści <i>Ferdydurke</i> jest trzecioosobowa, obiektywna.		
Świat przedstawiony w <i>Ferdydurke</i> jest udziwniony, ma charakter oniryczny.		
Bohaterowie <i>Ferdydurke</i> tkwią mocno w rzeczywistości, są normalnymi ludźmi, posiadającymi określone idee, mogą służyć za wzorzec pewnych postaw.		
Fabula <i>Ferdydurke</i> jest oparta na zasadach prawdopodobieństwa, jest przyczynowo-		

skutkowa.		
Język Gombrowicza zawiera wiele innowacji semantycznych, słowa nabierają nowego znaczenia.		
W powieści Gombrowicza dominuje parodia utrwalonych konwencji literackich.		
Kompozycja powieści <i>Ferdydurke</i> jest luźna, otwarta.		